

s.remissvar@regeringskansliet.se

Dnr: S2021/05920

Remissvar – En sjukförsäkring med prevention, rehabilitering och trygghet (SOU 2021:69)

Sveriges Arbetsterapeuter har tagit del av betänkandet *En sjukförsäkring med prevention, rehabilitering och trygghet* (SOU 2021:69), betänkande av *Utredningen om sjuk- och aktivitetsersättning samt förmåner vid rehabilitering*.

Sveriges Arbetsterapeuter företräder en hög andel arbetsterapeuter i yrkesverksam ålder i Sverige. Vi tillvaratar och driver arbetsterapeutens yrkesmässiga och fackliga intressen. Med en hög representativitet kan vi som organisation föra arbetsterapins och arbetsterapeuters talan i Sverige och internationellt.

Som professions- och fackförbund har vi ett dubbelt uppdrag. Dels att tillvarata medlemmarnas fackliga intressen, dels att bevaka hur förslagen påverkar arbetsterapeuters yrkesutövning i syfte att genom hälsofrämjande, förebyggande och rehabiliterande insatser förebygga sjukskrivning och främja återgång i arbete. Arbetsterapeuter arbetar i dag med arbetslivsinriktad rehabilitering inom en rad olika områden och sammanhang, exempelvis med multimodal rehabilitering och psykisk ohälsa inom primärvården, genom uppdrag som rehabiliteringskoordinatorer, inom företagshälsovården samt på kommunala arbetsmarknadsenheter och arbetsinriktade verksamheter inom socialpsykiatri och LSS. Arbetsterapeuter finns också som specialister inom Arbetsförmedlingens arbetslivsinriktade rehabilitering. Arbetsterapeuter har också en viktig roll när det gäller utredning och bedömning av arbetsförmåga och bidrar här inte minst med utlåtanden som används som underlag i intyg för sjukskrivning. Med detta som bakgrund har vi med särskilt intresse tagit del av utredningens resonemang och förslag.

I utredningens uppdrag har bland annat ingått att se över regelverket för rätten till sjukersättning respektive aktivitetsersättning vid nedsatt arbetsförmåga, att underlätta arbete, studier, uppdrag med mera under tid med sjukersättning och aktivitetsersättning samt att se över regelverket för förebyggande sjukpenning och rehabiliteringsersättning.

Sammantaget innehåller utredningen flera positiva förslag för att främja aktivitet och delaktighet för personer med sjuk- och aktivitetsersättningar. Sveriges Arbetsterapeuter ser positivt på förslagen för att komma åter i arbetsliv men även att det ska vara möjligt att ha en meningsfull aktivitet när arbete inte är möjligt.

Utredningen föreslår att en förändring av rätten till sjukersättning för äldre personer i förvärvsarbetande ålder. Arbetsförmågan för dessa personer föreslås endast bedömas mot arbeten i yrken som de har erfarenhet av, samt andra lämpliga arbeten som är tillgängliga, inte mot alla arbeten som är normalt förekommande på arbetsmarknaden. Sveriges Arbetsterapeuter ställer sig positiva till den föreslagna förändringen.

Vidare föreslår utredningen att rätten till sjuk- och aktivitetsersättning ska bedömas mot samma arbetsmarknadsbegrepp som gäller för rätten till sjukpenning. Sveriges Arbetsterapeuter stödjer förslaget. Vår erfarenhet är att många personer riskerar att hamna mellan stolarna, mellan myndigheter och hälso- och sjukvården inom det försäkringsmedicinska området. Att använda samma begrepp underlättar överbryggningen och blir ett steg i rätt riktning för att minska glappet.

Utredningen föreslår även att ideellt arbete, fritidsverksamhet eller andra åtaganden av ideell karaktär inte ska påverka rätten till sjukersättning eller aktivitetsersättning om det inte innebär att den försäkrade uppvisar arbetsförmåga motsvarande förvärvsarbete. Detta i en sådan angiven yrkesgrupp som innehåller arbeten som är normalt förekommande på arbetsmarknaden eller annat lämpligt arbete som är tillgängligt för den försäkrade. Sveriges Arbetsterapeuter ställer sig mycket positiv till att underlätta för personer att vara aktiva i meningsfulla aktiviteter. Det skapar förutsättningar och motivation för utveckling och möjliggör en bättre aktivitetsbalans mellan arbete och fritid. För många kan det även främja en återgång i arbete. Att kunna vara aktiv i samhällslivet på samma villkor som för andra är även en grundläggande mänsklig rättighet enligt FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Sveriges Arbetsterapeuter stödjer även förslaget om ett arbetsmarknadspolitiskt program för försäkrade som har beviljats aktivitetsersättning och som behöver Arbetsförmedlingens insatser för att få eller återfå arbetsförmåga. Arbetsterapeuter en viktig specialistkompetens inom Arbetsförmedlingen med evidensbaserade metoder för att kartlägga personens arbetsförmåga och stöd och anpassningar för återgång i eller att kunna komma i arbete. I och med den omorganisering som skett inom Arbetsförmedlingen har vi dessvärre erfårit försämringar. Arbetsterapeuter lämnar verksamheten då de uppfattar att verksamheten inte längre i tillräcklig omfattning tar tillvara specialistkompetensen. Vi menar att det här skyndsamt behöver ske en förändring. Fler behöver kunna få tillgång till arbetsterapeuters specialistkompetens inom Arbetsförmedlingen vilket ett kommande arbetsmarknadspolitiskt program behöver ge förslag på.

Utredningen föreslår vidare att det ska införas en ny ersättning; preventionsersättning, som ska kunna beviljas för förebyggande arbetslivsinriktade rehabiliteringsåtgärder och för medicinsk behandling. Sveriges Arbetsterapeuter ställer sig positiva till förslaget. Att i högre grad kunna arbeta hälsofrämjande och förebyggande när det gäller arbetslivsinriktad rehabilitering är steg i rätt riktning. Det medför en större flexibilitet och öppenhet för individuella lösningar vilket vi ser positivt på.

Utredningens förslag kommer att medföra ett ökat behov av arbetsterapeuter inom alla områden där arbetsinriktad rehabilitering förekommer för att kunna möta behoven. Eftersom det redan i dag råder stor brist på arbetsterapeuter så behöver kompetensförsörjningen ytterligare förstärkas så att fler tjänster för arbetsterapeuter tillkommer och fler arbetsterapeuter utbildas. Detta ser vi som en betydande förutsättning för att många av utredningens förslag ska kunna genomföras.

Sveriges Arbetsterapeuter

Ida Kåhlin
Förbundsordförande